

Сприяння розмовам про секс і сексуальність¹

Авторка Мері Хіт

Мері Хіт викладає право, бере участь в активізмі, співпрацює з Фондом Далвіча та уявляє собі світ без насильства в Аделаїді, Південна Австралія. З Мері можна зв'язатися через Школу права Університету Фліндерса, GPO Box 2100 Adelaide 5001, Австралія, або за електронною адресою: mary.heath@flinders.edu.au

У цій статті я стверджую, що здатність говорити про секс і сексуальність є життєво важливою для ефективної наративної практики, хоча ці питання мало обговорюються серед практиків наративного підходу. Розвиток наших навичок у веденні таких розмов може краще підготувати нас до руху в напрямку зменшення насильства, дискримінації та примусу, створення безпеки та покращення добробуту. Я стверджую, що здатність до розмов про сексуальні практики має вирішальне значення для досягнення важливих цілей, таких як припинення сексуального насильства та усунення дискримінації квір людей. Здатність говорити про сексуальність також важлива для підтримки людей, які бажають вийти за рамки травматичних або безрадісних переживань, пов'язаних із сексом, і почати жити процвітаючим і приємним життям. Ця стаття запрошує читачів поміркувати про власну впевненість і здатність вести розмови про секс і сексуальність. І, нарешті, вона містить конкретні пропозиції для людей, які хотіли б розвинути свою здатність до невимушених розмов про секс і сексуальність.

Ключові слова: секс, сексуальність, квір, зґвалтування, спілкування

ВСТУП

Ця стаття виникла в результаті розмови з Шеріл Вайт. Вона помітила, як рідко питання статі та сексуальності порушуються серед наративних практиків. Коли ці теми були порушені, розмова пішла не так добре, як могла б. Вона надіслала мені електронний лист із такою метою:

Підвищення свідомості, обізнаності, комфорту та рівня навичок наративних терапевтів з усього світу, щоб вони створили контекст, у якому люди, які шукають їхньої допомоги, можуть принаймні відчувати, що можна говорити про власні сексуальні практики! (Вайт, 2010)

У цьому документі я маю на меті надати деяку інформацію та інструменти, які можуть бути корисними, щоб прийняти виклик Шеріл. Але, мабуть, найважливіше те, що я прагну спонукати читачів, які ще не впевнені у своїй здатності вести розмови про сексуальність, взятися за цей проєкт. Я вважаю, що здатність до розмов про сексуальні практики має вирішальне значення для досягнення цілей, які мені дорогі, таких як припинення сексуального насильства та усунення дискримінації квір людей і тих, хто не відповідає соціальним очікуванням щодо гендеру. Здатність говорити про сексуальність також важлива для підтримки людей, які бажають вийти за рамки травматичних чи просто безрадісних переживань, пов'язаних із сексом, і почати жити процвітаючим і приємним життям.

ЦЕ МОЖЕ БУТИ СОРОМНО – АЛЕ, МОЖЛИВО, ЛИШЕ ДЛЯ МЕНЕ

Чому важко знайти вдумливі розмови про секс і сексуальність, коли я вважаю, що вони такі важливі? Є контексти (у моїй культурі, у цей час), у яких прийнятно говорити про секс косо, а в інших – можна жартувати. І все ж діапазон соціально прийнятних розмов про секс залишається обмеженим у моєму культурному контексті, а в деяких інших – ще більше. Говорити про секс поза цими контекстами може бути дуже соромно.

Я викладаю кримінальне право в університеті. Як наслідок, я мушу досить відверто говорити про секс — точніше, про зґвалтування. Опис закону вимагає чіткого обговорення статевих актів і частин тіла. Перший раз, коли я підійшла до цього завдання, я репетирувала свою лекцію з другом. Він зупинив мене, коли я описувала юридичне визначення «статевого акту», щоб запитати: «Що таке кунілінгус?» (*оральний секс, під час якого губи та/або язик стикаються з жіночими статевими органами. – прим. авт.*)

Це була жорстока зустріч із моїм власним збентеженням. Однак, якби я не пропонувала зрозумілі англійські пояснення «фелляція» (*оральний секс, під час якого губи та/або язик стикаються з пенісом – прим. авт.*), «кунілінгус» і «великі статеві губи» (*зовнішні губи, що оточують вхід у піхву – прим. авт.*) я знала, що ніхто не попросить роз'яснень. Увесь клас нервово сміється над припущенням, що хтось може поставити запитання. Збентежений сміх стає голоснішим, коли я описую політику запобігання сексуальному насильству, яка, як відомо, вимагає чіткої згоди на кожній стадії сексуального контакту (*політика Антиохійського коледжу щодо запобігання сексуальним злочинам: <http://antiochmedia.org/mirror/antiwarp/www.antiochcollege.edu/Campus/sopp/index.html> станом на 26 вересня 2011 р. – прим. авт.*)

Я моделюю, що це може означати: «Чи можу я розстібнути твою сорочку? Можна тебе поцілувати? Чи можу я покласти руку на ваш...? Чи

можу я покласти свій... у ваш...?» Зіштовхнувшись із вимогою отримати таку чітку згоду, більшість студентів, яких я навчаю, вважають, що ніколи (знову) не займатимуться сексом.

Однак, хоча я дозволю собі припустити, що деякі читачі можуть відчувати невелике збентеження, давайте зауважимо, що стверджувати про збентеження є привілейованим становищем. У багатьох культурах це соціально прийнятна реакція на відверті сексуальні розмови. Визнання інтересу до сексу, особливо сексу, який не є «нормальним», може мати серйозні соціальні наслідки. Висловлення шоку з приводу того, що «деякі люди» роблять в сексі, виділяє нас як людей, які б ніколи цього не зробили. Люди, які мають досвід відкритих розмов про секс, можливо, отримали це завдяки стигматизованій діяльності, наприклад секс-бізнесу.

Незважаючи на будь-яке збентеження, яке ви можете відчувати, я запрошую вас проявити свою цікавість і читати далі. Я починаю з розмови про шлях, який я пройшла, щоб вирішити, що мені необхідно, навіть життєво важливо, мати можливість відкрито говорити про сексуальність.

ОСОБИСТА ІСТОРІЯ

Я народилася в Австралії в 1965 році. Я виросла у білій, англійській мобільній сім'ї зі змішаним класовим походженням – чи потрібно говорити? – гетеросексуальні батьки. Секс не обговорювався, шлюб був нормальним способом життя, а геї були непомітними.

Зрештою мені дали деяку інформацію про менструацію та репродукцію. Це прийшло з великим збентеженням, якщо не соромом. Здебільшого це сприймалося мовчки. Я не приходила додому зі школи і не розпитувала батьків про подробиці. Інформації про задоволення не було. Більшість із того, що нам розповідали, здавалося далеким від справжніх людей. Наприкінці старшої школи одна з моїх сестер запитала мене: «Чи доводиться зробити «це» з чоловіком, щоб мати

дитину?” Мені довелося добре подумати, і я не була до кінця впевнена у своєму висновку: «Так, я думаю». Ми обидві були вражені цим усвідомленням.

Маючи цей мізерний запас сексуальних знань, будучи молодою жінкою, я відчувала, що маю вдавати, що знаю багато речей, в яких я абсолютно не розуміюся. Однак, незважаючи на те, що я почувалася погано підкованою, я усвідомлювала, що маю набагато більше інформації, ніж моя бабуся. Одного разу вона сказала мені, що їй не надали жодної інформації про те, що таке менструація, і тому вона думала, що вона стікає кров'ю до смерті, під час першого досвіду. Я також була поінформована краще, ніж моя мати. У мене було достатньо інформації, щоб мати вибір щодо своєї фертильності. Мої батьки завжди давали мені відчуття, що я бажана, але з часом я зрозуміла, що майже напевно не була запланованою дитиною, зачатою через два місяці після їхнього одруження та в складних обставинах для того, що незабаром стало їхньою молодою сім'єю.

А потім прийшов СНІД

В Австралії за покоління моїх батьків багато небажаних дітей були зачатими через відсутність інформації про секс і контрацепцію. Однак, я досягла дорослого віку у 1980-х роках, коли СНІД вперше прийшов до Австралії, і я належу до покоління австралійців, за якого люди помирали через те, що вони не мали інформації про сексуальність та секс. Це все ще відбувається в деяких частинах світу. На початку 1980-х років стало ясно, що, якби секс не обговорювався, люди б помирали через брак необхідної інформації. Так само було зрозуміло, що я все ще надто збентежена, щоб мати змогу вести відверті розмови про сексуальні практики та безпечніший секс, які необхідні, щоб убезпечити себе та інших. Мені доводилося спостерігати та вчитися, як сміливіші люди, зокрема геї, позитивні жінки, практики БДСМ (*БДСМ означає бондаж і дисципліну; домінування та підпорядкування; садизм і мазохізм, ці практики описуються людьми, які в них беруть участь, як такі, що включають еротичний обмін силою – прим. авт.*), і секс-працівники,

намагалися дати людям, як я, можливість говорити про секс. Щоб ми могли запобігти захворюванню людей, коли лікування ВІЛ було невідомим. І померли до того, як були виявлені ефективні методи лікування.

Для мене 1980-ті також були періодом, коли я відкрила для себе фемінізм. Разом зі своїми однолітками я докладаю багато зусиль, щоб зрозуміти, як зробити світ більш рівноправним і безпечнішим. Ми думали не просто про масштабні соціальні зміни. Ми намагалися зрозуміти, як застосувати наші політичні принципи до наших інтимних стосунків. Ми обговорювали та експериментували з відкритими поліаморними стосунками (*стосунками які можуть включати більше двох людей, й при цьому є чесними й етичними – прим. ред.*). Ми вірили, що досягнення справді рівноправних стосунків, які не розглядають наших коханців як власність, є серйозним етичним і політичним зобов'язанням. Ми були сміливими, а часом і наївними, експериментаторами в ім'я свободи (у деяких випадках ми також були відданими шукачами задоволень).

1980-ті пізніше стали відомі як період феміністичних сексуальних війн. Оскільки я виросла у досить консервативній родині, я скористалася нагодою вступу до університету, щоб читати та думати про ідеї, з якими я ніколи не стикалася. Я була готова сміливо дізнатися про те, про що багато інших (але жоден з них, кого я знали до цього моменту) вже дізналися раніше. У рамках цього проекту я читала феміністські дебати щодо порнографії (яку одні вважають за свободу слова, а інші — за породження сексуального насильства) та БДСМ (що одні вважають проявом жіночої волі, а інші — еротизацією домінування та підпорядкування, першопричиною гноблення жінок).

Ці дебати аж ніяк не були мейнстрімом, але вони були частиною мого соціального контексту. Я побачила кілька пронизливих голосів, які ефективно замовчували ширші розмови на ці теми, які були створені з труднощами в США в цей період (Vance, 1989; Hollibaugh, 2000; Allison,

1995). Мовчазні (здебільшого я серед них), а також крикливі повинні розглядати це як невдачу в розмові.

Згодом я стала вважати підходи проти порнографії та БДСМ проблематичними, навіть якщо погоджувалася з ними. Мене просили засудити порнографію, хоча я ніколи не читала Playboy (*у цей період Playboy був порнографічним журналом, який показував повністю оголене жіноче тіло – прим. авт.*). Очікувалося, що я засуджу БДСМ, не маючи особливого уявлення про те, чого це стосується або чому це може зацікавити людей. Коли я побачила, що лесбійки, які займаються БДСМ, зазнавали ostracismu з боку лесбійської спільноти, я зрозуміла, що це не може бути правильно, навіть якщо я заперечую те, що, на мою думку, вони роблять. У 1980-х роках в Австралії бути відкритою лесбійкою було набагато маргіналізованішим життям, ніж зараз. Піддаватися ostracismu через власну субкультуру означало життя в значній ізоляції.

Коротше кажучи, я бачила ціну замовчування розмов про ці практики для відносин і організацій. Там, де починалися розмови, що вимагали відкритості мови для сексу та бажання, їх часто починали практики БДСМ і секс-працівники, які говорили про те, як домовлятися про секс, як домовлятися про згоду, як бути або стати жінкою, здатною та готовою говорити про свої сексуальні бажання. Багато з цих можливостей було втрачено, а інші дісталися високою ціною, але ці важкі часи виявилися початком зовсім інших розмов у квір-спільнотах і всередині фемінізму. Ці розмови були розпочаті зі сміливістю: покоління мізогінії створили безліч образливих слів англійською мовою для жінок, які відкрито виражають і переслідують свої сексуальні бажання, не кажучи вже про те, як з такими жінками поводитися.

Викладання закону про зґвалтування (та інші форми статевого виховання)

Враховуючи мій власний досвід як отримувача сексуальної освіти, я вирішила, що як родитель я повинна мати можливість донести, що секс

є цілком розумною темою розмови, яка не потребує збентеження, сорому чи приниження. Але моя донька виявилася не єдиною людиною, з якою я б говорила про секс.

Я вже згадувала, що викладаю закон про зґвалтування. Спочатку я вважала, що навчаю студентів лише закону про зґвалтування. Однак незабаром стало зрозуміло, що це буде настільки ж емоційний досвід, як і інтелектуальний. У моїх класах навчаються люди, більшість з яких перебувають у розквіті, статистично, тих періодів свого життя, коли сексуальний примус (якщо це жінки) або вчинення сексуального примусу (якщо це чоловіки) є більш вірогідним (de Visser et al., 2003).

Хіба це не повинно вплинути на те, як я їх навчаю (Heath, 2005)? Мої класи засмучені думкою, що все, окрім того, що закон визначає як зґвалтування, є прийнятним. Хіба я не маю бути готовою говорити про етичну сексуальність, а не лише про примусову сексуальність? Хіба я не повинна боротися за світ, вільний від зґвалтувань, а не лише за кращий закон про зґвалтування? Я вирішила, що мені потрібно з'ясувати, як я можу відповісти на ці занепокоєння.

Кожного разу, коли я стою перед класом і говорю про зґвалтування, я спілкуюся про секс зі студентами у своїх класах. Хоча те, що я говорю, є важливим, справжнє повідомлення, яке сприймають учні, так само залежить від того, як я говорю, моєї здатності викликати їхній сміх, мого виразу обличчя та мого ставлення (Harrison et al., 1996; Denborough, 1996). Щоб серйозно сприймати свою роль сексуальної педагогині – людини, яка неминуче передає учням якесь повідомлення про сексуальність – мені потрібно продовжувати працювати над власним збентеженням і будь-яким місцем, де я приватно впадаю у відчай щодо зґвалтування, перспектив соціальних змін, можливості сексу як життєствердного та радісного.

Крім того, мені потрібно мати можливість говорити про досвід, який, імовірно, виникає на моїх уроках щодо сексу. Дивлячись на клас із 300 осіб, мені бракує детальних знань про більшість із них як особистостей. Проте, якщо вони статистично типові, то це суміш гомосексуалів,

бісексуалів і гетеросексуалів (а також людей, які відкидають такі визначення). Чоловіки вже пережили період максимального ризику сексуальної віктимізації у своєму житті (de Visser et al., 2003). У кімнаті є виконавці сексуального насильства, а також люди, які зазнали тиску або були примушені до сексу. Дорослі підлітки та, ті, кому зараз двадцять років, які спробували гетеросексуальні відносини (більшість із класу), ймовірно, мали свій перший досвід статевого акту у 16 років (Rissel, 2003a). Деякі з них щойно виявили – у моєму класі – що вони були нижче віку юридичної згоди, коли вони це зробили, навіть якщо вони, можливо, сприймали цей досвід як згоду. Однак дані також свідчать про те, що більшість молодих гетеросексуалів (і квірлюди не почуваються набагато краще) знають, що їхній партнер погоджується на секс, щоб він/вона/вони не «віддалялися» (Хікман & Мюленхард, 1999; Берес та ін., 2004; Берес, 2007). Іншими словами, я вважаю, що багато членів класу є сексуально активними, деякі з них мають непропорційний ризик вчинити сексуальне насильство або зазнати його, і більшість не беруть участі у відкритих сексуальних переговорах.

Сексуальні переговори, звичайно, життєво важливі для забезпечення сексу, який не є примусовим. Але навички сексуальних переговорів також мають вирішальне значення для збільшення можливостей для взаємного задоволення, і, звичайно, це не зовсім неважливо, навіть якщо це не є моєю основною метою. Розмови про потреби та бажання є вирішальними розмовами, які можуть піти далі, ніж «так» чи «ні». Якщо ми не можемо сказати «Мені подобається, коли ти...», або «Будь ласка, не...», або «Чи можемо ми піти трохи повільніше/швидше/сильніше/м'якше, будь ласка?», як ми можемо сподіватися на більш складні сексуальні розмови? Дослідження, проведені в Австралії, показують, що 96% жінок і чоловіків очікують, що їхні партнери не будуть займатися сексом з іншими людьми, коли перебувають у регулярних гетеросексуальних стосунках, але 35% ніколи не обговорювали це з цим партнером (Rissel et al., 2003b). Що ще залишається поза увагою наших розмов?

Я сподіваюся спонукати студентів на своїх уроках прагнути до більшого, ніж «не віддалятися», як вершини спілкування про секс, незалежно від їхнього віку. Сучасні погляди на запобігання зґвалтуванням свідчать про те, що молоді люди повинні бути оснащені стратегіями та навичками для етичної сексуальності, а не залишатися самими вирішувати те, чого, здається, не зрозуміли попередні покоління (Carmody, 2003, 2005, 2006). Зайве говорити, що якщо я не можу говорити про сексуальність, я не зможу досягти цих цілей ні в класі, ні поза ним.

ДЕЯКІ МОЇ ВИСНОВКИ

Сексуальні практики не виходять за рамки саморефлексії, морального дослідження чи політичної оцінки. Однак розмови про них повинні вестись запитально, цікаво, ніжно а також надійно, продумано та інклюзивно. В іншому випадку ми ризикуємо отримати осуд і замовчування, а не розмову. Фемінізм та інші практики саморефлексії та політичного аналізу спонукали мене розглянути етику та політику сексуальних практик у спосіб, який я й надалі вважаю життєво важливим і цікавим. Однак мої рішення брати участь у цих розмовах і практики саморефлексії які керують ними, не є рішеннями, які я б нав'язувала іншим.

Присвятивши багато часу на роздуми про примусову сексуальність протягом кількох десятиліть, я більше не відчуваю занепокоєння щодо людей, які займаються сексуальними практиками, які я особисто вважаю непривабливими, загадковими або просто нудними, за умови, що вони здійснюються зі взаємним ентузіазмом. Мене набагато менше цікавить критика інших людей шляхів до задоволення, ніж у минулому. Я описала деякі причини, чому я вирішила, що маю можливість говорити про сексуальність. Вони можуть бути не вашими причинами. Однак ось ще кілька причин, які варто розглянути.

ДЕЯКІ ПРИЧИНИ ПРО ЦЕ ГОВОРИТИ

Якщо ви не говорите про сексуальні практики, які вам здаються неприємними чи спантеличують, це не зробить ні ці практики, ні вашу збентежить десь подітись. Вам знадобиться трохи попрактикуватися в розмові про ці питання з людьми, крім ваших клієнтів, якщо ви хочете, щоб ваші клієнти могли поговорити з вами. Якщо сексуальність не виникає як тема в вашій практиці, можливо, ваше збентеження має якесь відношення до цього. Ваші клієнти спостерігають за вами в пошуках підказок на кожному рівні, коли вони приходять до вас. Вони навряд чи будуть піднімати з вами питання сексуального характеру, якщо підозрюють, що ви почуватиметеся незручно або що ви, швидше за все, будете їх засуджувати. Цілком ймовірно, що для них високі ставки – вищі, ніж для вас – і вони дуже серйозно розглядатимуть ризики, пов'язані з підняттям тему сексу з вами. Багато з них воліли б мовчати, ніж піти на такий ризик, навіть з вами. Однак мовчання має ціну, включно з людським болем.

Що ще важливіше: якщо ви вважаєте, що припинення примусового сексу було б хорошою ідеєю, ви повинні вміти говорити про секс. Інакше ви будете одним із тих, хто може сказати, що їхній партнер погоджується лише тому, що він/вона/вони не віддаляються (Hickman & Muehlenhard, 1999). Ви будете нездатні допомагати іншим у розмовах про етичну сексуальність і погано підготовлені для участі в розмовах про примусову сексуальність, які виходять за рамки вирішення травми. Звернення до травми є життєво важливим, але зазвичай це не єдина мета життя людини, яка пережила травматичний досвід.

Якщо ви хочете покласти край дискримінації, яка використовує секс між людьми однієї статі, і існування тіл, які мають неконгруентність між статтю та гендером, як виправдання, ви повинні вміти говорити про секс і сексуальність. Люди, які борються з власною гомофобією та трансфобією, зосереджують багато уваги на сексі, який, на їхню думку, практикують геї. Іноді вони стурбовані тілами трансгендерних, інтерсексуальних і позагендерних людей, які вони собі уявляють, і ця стурбованість надто часто призводить до насильства і навіть вбивств. Якщо у вас немає здатності слухати та спокійно реагувати, як ви можете

сподіватися захохотити людей до змін? Ті з нас, хто страждає через їхні позиції та дії, хотіли б мати якомога більше союзників, які працюють над цим проєктом, а не виконувати всю роботу по перевихованню самі.

Якщо ви вважаєте, що сором і мовчання можуть бути не найкращим способом захистити людей (від хвороб, шахрайства чи примусу) або переконатися, що кожна дитина бажана, вам потрібно буде говорити про секс. Вам також буде потрібно вміти моделювати секс як відповідну тему для розмови для тих, хто приватно бажає поставити запитання. Або сім питань. Або дискутувати з вами про безпечний секс.

ТОЖ ЗАРАЗ, КОЛИ МИ ВСІ ВІДЧУВАЄМО МОТИВАЦІЮ!

Для деяких із нас бути здатними взагалі розмовляти про сексуальність було б успіхом. Однак ми можемо піти далі, прагнучи розвивати нашу здатність до розмов про ненормативні сексуальні практики. У цьому контексті слово «ненормативні» стосується практик, які не є нормативними в рамках домінуючої культури певного часу та місця. «Від того, як люди фліртують одне з одним, до законів, що визначають сексуальні злочини, уся поведінка та ставлення, пов'язані із сексуальністю, формуються та регулюються соціальними нормами» (Вайс, 2010, стор. 287). Деякі норми настільки поширені, що залишаються здебільшого непоміченими та без критики.

Наприклад, у моїй культурі та часі жіноче волосся на тілі стало ненормативним, з чіткими наслідками для того, що є «сексуальним». Майже 97% австралійських жінок голять ноги та пахви (Fahs, 2011, стор. 453). З іншого боку, іноді практики, які підлягають соціальному осуду, насправді широко практикуються, незважаючи на те, що вони ненормативні. Наприклад, позашлюбні стосунки, хоча й широко засуджуються, є досить поширеними (Barker & Langridge, 2010).

Гейл Рубін (1989, стор. 281) створила впливову розповідь про сексуальні норми в США 1980-х років, описуючи нормативну сексуальність як «зачароване коло». У її зачарованому колі є секс між

гетеросексуальними, одруженими людьми з метою продовження роду, який відбувається без обміну грошей, у парах (не поодиночці чи в групі) без використання порнографії чи предметів і не передбачає садомазохізму. Деякі з цих норм змінилися відтоді, як написала Рубін: наприклад, секс до шлюбу тепер набагато більше широко прийнятий у США та Австралії, ніж у 1980-х роках. Однак її аналіз вказує на показники, які ми можемо враховувати, шукаючи сексуальні норми.

Деякі практики є ненормативними через те,

- хто бере участь (наприклад, одностатеві партнери);
- кількість залучених людей (поліаморія – *буквально «багато кохань»*, цьому контексті маються на увазі відкриті багаторазові сексуальні стосунки, проміскуїтет або свінгінг – сексуальні домовленості, переважно організовані навколо стосунків подружжя, у яких можна (тимчасово) обмінюватися партнерами та/або організовувати секс за участю інших партнерів);
- що робиться (BDSM, фістинг – *введення всієї руки в піхву або анус*, використання секс-іграшок, ріммінг – *секс із орально-анальною стимуляцією*)

або

- де це відбувається (публічно, у beats – *громадські туалети або напівприватні місця, такі як парки, використовуються для сексу, переважно між людьми, які (здебільшого) не знають один одного, зазвичай це стосується сексу між чоловіками, dogging – секс у припаркованих автомобілях, де одні спостерігають за іншими*).
- секс також може розглядатися як ненормативний через його зв'язок із ризиком, незалежно від того, чи є ризик фізичним (bareback –
- *небезпечні сексуальні практики, зокрема, наприклад, рішення не використовувати бар'єри, необхідні для запобігання передачі ВІЛ чи blood sports – сексуальні дії, пов'язані з порізами чи пірсингом і, отже, з навмисною присутністю крові*) чи емоційним (включаючи зв'язок із минулим насильством).

Роздумуючи про ці практики, ми повинні постійно усвідомлювати, що «те, що одна людина знаходить відразливим, інша вважає смачним, спокусливим і ризикованим» (Шепард, 2010, с. 517).

Практичні стратегії

Як ми можемо підготуватися до розмов про сексуальність? Як і в будь-якій іншій сфері людської культури, про яку ви хотіли б дізнатися, скромність, цікавість, саморефлексія, готовність ставити запитання та самоосвітні проекти є ключовими інструментами. Подібно до того, як язичник може вирішити дізнатися про юдаїзм і антисемітизм, або білий австралієць може вибрати самоосвіту про корінних жителів Австралії та расизм, моногамний ванільний *(у цьому контексті «ванільний» означає людину, яка не займається БДСМ – прим. авт.)* терапевт може вибрати дізнатися про БДСМ, поліаморію, свінгінг або трансгендерне життя. Звичайно, потрібно виявляти вдумливість у вирішенні, коли цікавість і запитання мають сенс. Важливо не піддавати інших ризику та не експлуатувати їх. Однак це не обов'язково. Ви можете почати з книг, DVD-дисків, Інтернету, подкастів, життєвих історій, документальних фільмів і блогів. Зараз можливостей більше, ніж будь-коли в історії.

Дозвольте мені чітко сказати, що я не кажу вам, що ви повинні робити (чи думати) у сексуальному плані чи у своїй професійній діяльності. Я не пропоную вам ніколи не оцінювати сексуальну практику як недоречну. Однак, щоб говорити про щось або навчатися цьому, не потрібно пробувати це на собі.

Коли я відчуваю засудження щодо консервативних релігійних груп, які пікетують фільми, які вони ніколи не бачили на підставі їх нібито змісту, я згадую часи, коли брала участь у засудженні дій, яких я не відчувала і не розуміла. Отже, тепер я швидше піду дивитися Бората, щоб дізнатися, чи вважаю я це расистським чи антисемітським, і зроблю власні висновки, ніж триматимусь осторонь і буду засуджувати його, не подивившись. Я не думаю, що це може забруднити мене або перетворити на расистку (принаймні, на перший погляд). Те, що я

корчуся під час перегляду, є таким же навчальним, як і будь-яка інша частина досвіду. Саме таким підходом я запрошую вас досліджувати сексуальні практики чи сексуальність інших, якщо ви належите до тих, хто надто збентежений.

Хоча, на мою думку, підходи, які я назвала, є ключовими стратегіями, я скажу трохи більше про деякі конкретні ситуації.

Створення місця для повторюваних актів небажаного сексу

Для більшості наративних практиків, коли секс взагалі виникає в розмові, він виникає в контексті розмов про небажаний секс, який часто включає зґвалтування та/або насильство з боку партнера.

Протягом останніх десятиліть громадська дискусія про сексуальну віктимізацію різко просунулася вперед завдяки феміністській активності та активізму проти насильства, а також наполегливій роботі відданих практиків. Я була частиною цього активізму і вважаю, що це реальні досягнення. Проте нині домінуючий дискурс віктимізації припускає, що сильна травма та постійна шкода є неминучими результатами зґвалтування, і ця перспектива має як недоліки, так і переваги. Людей, які зазнали зґвалтування, визнають такими, що потребують професійної допомоги та не можуть отримати допомогу звичайних громадян. Друзі відчують себе нездатними або некваліфікованими допомогти, боячись, що зроблять неправильно, якщо спробують запропонувати підтримку. Багато хто вірить, що тільки навчені фахівці повинні намагатися підтримати зґвалтовану особу (Gavey, 2011). Така конструкція стигматизує зґвалтовану особу та залишає її поза межами допомоги “звичайних смертних”, що є глибоким остракізмом (Gavey, 2011).

Більшість людей, які зазнали зґвалтування, ніколи не будуть говорити з консультантом про свій досвід, а вважають за краще розповідати про це друзям і членам сім'ї (Австралійське статистичне бюро, 2004), що робить особливо проблематичним професійне реагування на зґвалтування.

Ці висновки не підтверджуються дослідженнями, які свідчать про те, що наслідки зґвалтувань є різними. Немає єдиної реакції, яку відчували би всі, хто пережив зґвалтування. Деякі негативні психологічні наслідки є поширеними, але не всі жертви зґвалтування відчують їх. Для багатьох, хто це робить, страждання з часом зменшуються (Gavey, 2011).

Наративи віктимізації навколо зґвалтування настільки популярні в суспільстві, що ми ризикуємо змусити замовкнути людей, які так не почуваються. Коли людина, яка мала досвід небажаного сексу, каже: «Мої друзі думають, що мене зґвалтували, але я ні», вони не обов'язково заперечують це. Вони можуть бути залучені в глибоке моральне дослідження своєї власної співучасті в досвіді. Це не означає, що іншу особу/особи можна або потрібно виправдати. Вони можуть шукати глибшого самопізнання, щоб переконатися, що вони можуть адресувати все, що вони б могли вчинити або відчути, що, на їхню думку, могло зробити їх уразливими.

Нам потрібно враховувати розповіді про амбівалентність, плутанину, задоволення та опір, а також про біль і травму. Небажаний секс — це дуже різноманітний досвід, який не можна пояснити одним наративом. Бувають неоднозначні сексуальні контакти. Є люди, які щиро збентежені тим, що сталося. Якщо ми припинимо розмови про самозвинувачення, ми зможемо закрити розмови про самовідповідальність. Якщо ми підкреслимо травматичну природу зґвалтування, виключивши всі інші можливості, люди зададуться питанням, що з ними не так, якщо вони почуваються добре. Інші прийдуть до висновку, що, якщо вони не відчують остаточної шкоди, то те, що сталося з ними, насправді не було зґвалтуванням. Люди, які відчували фізичне задоволення під час жорстокого поводження, відчують, що не можуть говорити про цей досвід чи його вплив на них. Немає ніколи лише одного способу зрозуміти будь-який людський досвід.

Приорітизація та першість наративу про віктимізацію свідчить про дуже чітку межу між зґвалтуванням і не-зґвалтуванням, якої, на мою думку, не існує *(я не заперечую, що деякі випадки явно є зґвалтуванням, а інші*

явно не є зґвалтуванням, я припускаю, що деякі випадки інтерпретуються, тимчасово чи назавжди, як ні те, ні інше – прим. ред.). Прикидаючись, що вона існує, ми ризикуємо залишити «звичайний» гетеросекс, зокрема, незапереченим.

Письменниці-постфеміністки «залишаються без феміністичного аналізу...у своїй готовності відмовитися від критики умов, які сприяють неоднозначності між зґвалтуванням і сексом: тобто культурі гетеросексуальності, в якій владі дозволяється впроваджувати секс різними способами для жінок і чоловіків – способами, які постійно виставляють на перший план права та бажання чоловіків, а не жінок» (Gavey, 1999, стор. 75).

Нарешті, ми не можемо вважати, що розмови про ненормативні сексуальні практики не є розмовами про сексуальну віктимізацію (або навпаки). Деякі люди стали жертвами в контекстах, які раніше приносили їм задоволення. Для деяких тепер задоволення потрібно шукати новими способами. Деякі люди працюють над подолання віктимізації в сексуальному контексті, скоріше поза (або в додаток до) терапії. І ці речі так само вірні для людей з ненормативними сексуальними практиками, як і для гетеросексуальних, ванільних людей. Еротика може бути місцем відкриття, дослідження, творчості та зцілення – і не лише для тих, хто зазнав сексуального примусу. Слід сподіватися, що люди, які шукають людського зв'язку та задоволення – сексуального чи іншого – будуть боротися з усім, що стоїть на шляху їхнього пошуку. І що деякі можуть шукати нашої підтримки в цьому.

Квір дружність

Якщо ви збираєтеся зробити себе, як більш явно квір-френдлі, почніть із перевірки своїх основ. Подумайте, чи припускаєте ви, що люди, які приходять до вас, завжди є гетеросексуальними: чи даєте ви їхнім партнерам/кам займенник роду до того, як вони це зроблять? Ви припускаєте, що у них лише один партнер? Чи припускаєте ви, що хтось із одностатевим партнером є лесбійкою чи геєм, відкидаючи бісексуальність чи інші варіанти? Багато квір-людей мають багато

практики в спілкуванні з тими, хто припускає, що ми гетеросексуали, щоб ми могли виправити людину (у цьому контексті «straight» означає виправити його непорозуміння. Однак «straight» в інших контекстах може означати «гетеросексуальний» – прим. авт.), але запевнити її, що ми не образилися. Однак це не для всіх. Є люди, які уникають використання займенників, вирішують не повідомляти вам гендер свого партнера/партнерів напряду й матимуть власні причини такого рішення. Важливо працювати над тим, щоб самим не стати додатком до цих причин.

Далі, чи розглядали ви свої анкети та процеси прийому клієнтів? Чи вимагає ваша анкета, щоб люди ідентифікували себе як чоловіки чи жінки? Якщо так, чи виключаються люди, які не є ні тим, ні іншим, які можуть бути трансгендерними, транссексуалами чи інтерсексуалами? Ваша форма завчасно припускає гетеросексуальність? Кілька років тому, після тривалих пошуків не гомофобного парного психолога, ми з моєю тодішньою партнеркою прийшли на прийом. Форма вимагала, щоб один партнер був зазначений як чоловік, а інший як жінка. Я негайно записала себе як чоловіка, палко сподіваючись, що моя партнерка після цього не залишить офіс психолога. Ми були там, тому що наші стосунки були в кризі, і тижнями чекали цієї зустрічі. Ми могли б жити без такого рівня додаткового стресу.

Чи вимагає ваш сервіс публічний процес прийому? Моя партнерка зіткнулася з такими запитаннями (голосно, у кімнаті очікування, коли форму заповнюють на комп'ютері):

З: «Найближчий родич?»

З: «Ваші стосунки з цією людиною?»

В: «Вона мій партнер».

З: «Одружені чи неодружені?»

В: «Шлюб не є одним із доступних для нас варіантів».

Потрібна велика мужність і стійкість, щоб зіткнутися з нечутливими процесами перед абсолютно незнайомими людьми, які можуть бути або

не бути гомофобними. Той факт, що сервіс не визнав, що його процес прийому може бути неприємним або ризикованим для не гетеросексуальних людей, сам по собі говорить про багато чого.

Далі запам'ятайте різницю між ідентичністю та досвідом. 97-98% дорослих австралійців вважають себе гетеросексуальними, але лише 91% чоловіків і 88% жінок мають сексуальний досвід виключно з іншим гендером. Більшість людей, які мали секс з особою свого гендеру, вважають себе гетеросексуальними. 1,6% чоловіків і 0,8% жінок в Австралії ідентифікують себе як гомосексуалів, тоді як 0,9% чоловіків і 1,4% жінок вважають себе бісексуалами, хоча багато людей (включаючи лесбійок і геїв) вважають, що бісексуалів – набагато менше, ніж гомосексуалів. 3% дорослого населення Австралії ніколи ні з ким не мали сексу (це ще більша частка населення, ніж лесбійок і геїв разом узятих) (Сміт, 2003; Груліч, 2003).

Квір-люди шукають підказки та часто запитують людей, яким вони довіряють, перш ніж вибрати практикуючого психолога, який, як вони сподіваються, може бути дружнім до квирів (Mulligan & Heath, 2007). Для жінок у дослідженні, яке я провела, рішення розкрити негетеросексуальну ідентичність залишалось серйозно обдуманим рішенням. Не маючи вказівок на те, що це буде безпечно, деякі негетеросексуальні жінки вирішили не розголошувати, навіть коли знали, що їхній практикуючий лікар робить неправильні припущення про них. Деякі не розголошували, навіть якщо вважали, що нерозголошення може зашкодити догляду, який вони отримували (Mulligan & Heath, 2007). Ви можете пропонувати такі підказки, як дружні плакати, магніти, які вказують на вашу готовність говорити про сексуальність, райдужні наклейки та атрибути сексуального здоров'я (сексуально позитивне середовище розглядається як більш ймовірно квир-френдлі), а також ви можете поширювати місцеві гей/квір /секс-позитивну пресу.

Негетеросексуальні жінки сказали нам, що їм потрібна відкритість (вони цінували практика, який «не моргає оком» або «вважає мою сексуальність нічим не примітною») і майстерність. Багато жінок були

готові навчити практика в надії, що ті, хто прийде після них, отримають з цього користь. Ті, хто стикався з практиком, що займається самоосвітою, глибоко цінували їхню уважність, догляд та вдумливість (Mulligan & Heath, 2007).

Деякі інструменти для роздумів про ненормативні сексуальні практики

Феміністки створили деякі цінні інструменти для осмислення зіткнень між домінуючими групами та групами, які зазвичай вважаються «іншими». «Подорож світом» є однією з таких стратегій. Світова подорож запрошує представників домінуючої культури творчо подорожувати у світ домінованої (суб)культури. Вона пропонує розглядати дебати щодо суперечливих практик, таких як обрізання геніталій і БДСМ, як зіткнення між домінуючою культурою та іншою (суб)культурою. Світові подорожі були адаптовані та доповнені, оскільки вони використовувалися для роздумів про пригнічення жінок (Frye, 1983); стосунки між білими та не білими жінками (Lugones, 1987) і реакцією домінуючих культур на обрізання жіночих статевих органів (Gunning, 1991-1992). Нещодавно Маніша Декха (2011) рекомендувала використовувати подорожі світом як стратегію для розгляду тверджень про те, що садомазохізм є або може бути феміністичною практикою. Світові подорожі проходять через три ключові етапи (Deckha, 2011).

Перший: ... дослідіть свою власну культурну історію, щоб знайти докази практики, яку ви зараз можете вважати «відсталою» або «жахливою». У багатьох випадках ця практика мала місце у вашій власній культурі в минулому (або має місце в сьогоденні). Наприклад, операції на статевих органах проводяться в західних країнах на здорових тілах; кліторектомія практикувалася в минулому для лікування істерії та мастурбації, і існує багато культурних згадок про БДСМ у моді, гламурних журналах і на телебаченні.

Другий: ... шукайте паралелі між іншою практикою та нормалізованою практикою вашої власної культури. Ми можемо зрозуміти (і прийняти)

практики наших власних культур, тому що ми багато розуміємо про ширший контекст, у якому вони відбуваються. Ми не маємо такого ж обсягу контекстуальної інформації про інші культури. Навіть коли ми наполегливо працюємо, щоб зрозуміти іншу культуру, ми не можемо достовірно отримати той ступінь розуміння того, як вона працює, який мала би людина, вихована в ній. Якщо ми хочемо зрозуміти практики інших (суб)культур, ми повинні надати цим практикам той ступінь контексту, який необхідний для їх розуміння. Вивчення паралелей дозволяє нам рефлексувати щодо своїх культурних практик таким способом, який може привести до нових уявлень про те, як ми думаємо про практики «інших» культур.

Наприклад, Декха припускає, що ми часто можемо знайти паралелі між стигматизованими практиками (такими як БДСМ) і бажаними, правильними або допустимими практиками домінуючої культури. Стосовно БДСМ вона вказує на всюдишче прагнення або толерантність до болю під час фізичних процедур, зокрема пов'язаних із індустрією краси (інтимної воскової епіляції не бажаєте?) і на робочих місцях. Вона стверджує, що домінування та підкорення є звичним явищем і навіть еротизується у бюрократії та корпоративних структурах (а також у багатьох родинах). І, незважаючи на те, що ці практики розглядаються як звичайні, БДСМ стигматизується.

Якщо ми не врахуємо паралелі між тим, що є нормальним у нашій культурі (інтимна епіляція) і тим, що вважається «іншим» (BDSM), ми ризикуємо стати лицемірами. Усі не білі та/або колонізовані люди занадто усвідомлюють, що їхні культурні практики тлумачаться як варварські, примітивні чи дивні людьми з домінуючих суспільств, культурні практики яких не досліджуються таким же чином. Ті, хто має владу, схильні вважати, що їхні культурні практики не піддаються критиці. Вони не мають чіткого усвідомлення способів, в які практики їхньої культури інтерпретуються іншими, але це усвідомлення змушені мати менш впливові культури.

Третій: ... Декха рекомендує бачити себе такими, якими вас бачать інші. Вона стверджує, що ви повинні «усвідомити гегемоністську позицію, яку [ви] можете займати по відношенню до Іншого, і що Інший може з'єднати ваше культурне дослідження та історії дисципліни та експлуатації (Gunning, 1991-1992)» (Deckha, 2011, p. 134). Якщо ми цього не зробимо, ми ризикуємо несвідомо відтворити досвід расизму, колоніалізму, стереотипів і дискримінації, які такі «люди, як ми», заподіяли таким «людям, як вони» в минулому. Нам також буде важко зрозуміти, коли інший виглядає тривожним і переходить в стан оборони, реагуючи на те, що ми бездумно вважали невинним запитом.

Лише після здійснення цих кроків ми повинні вирішити, чи підтримувати та терпіти, чи засуджувати практики (суб)культури інших.

І ТОМУ, ПРОДОВЖУЮЧИ РОЗМОВУ...

Людське розмаїття — це чудове й вражаюче явище. Ми не менш різноманітні у відношенні сексуальності, ніж в інших сферах соціального та культурного життя. Так само, як і в інших сферах суспільного життя, для кожного з нас немає потреби чи обов'язку переймати сексуальні практики інших. Проте я сподіваюся, що переконала вас у тому, що є кілька чудових причин, щоб працювати над тим, щоб бути здатними мати вдумливі розмови про ці практики. Я сподіваюся, що це допоможе нам рухатися в напрямку зменшення насильства, дискримінації та примусу, створення безпеки та покращення добробуту. Процвітання людини здається мені дуже бажаною метою, і ці розмови є частиною його досягнення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Australian Bureau of Statistics (2004). Sexual assault in Australia: A statistical overview. Canberra, Australia: Australian Bureau of Statistics.

Allison, D. (1995). *Skin: Talking about sex, class and literature*. New York, NY: Pandora.

Barker, M., & Langdridge, D. (2010). Whatever Happened to Non-Monogamies? Critical reflections on recent research and theory. *Sexualities*, 13 (6), pp. 748- 772.

Beres, M. (2007). 'Spontaneous' Sexual Consent: An Analysis of Sexual Consent Literature. *Feminism and Psychology*, 17 (1), p. 93.

Beres, M., Herold, E., & Maitland, S. (2004). Sexual Consent Behaviours in Same-Sex Relationships. *Archives of Sexual Behaviour*, 33 (5), p. 475.

Carmody, M. (2003). Sexual Ethics and Violence Prevention. *Social and Legal Studies*, 12 (2), p. 199.

Carmody, M. (2005). Ethical Erotics: Reconceptualizing Anti-Rape Education. *Sexualities*, 8 (4), p. 465.

Carmody, M. (2006). Preventing Adult Sexual Violence Through Education? Current Issues in Criminal

Justice, 18 (2), pp. 342-356. de Visser, R. O., Smith, A. M. A., Rissel, C. E., Richters, J., & Grulich, A. E. (2003). Experiences of Sexual Coercion Among a Representative Sample of Adults.

Australian and New Zealand Journal of Public Health, 27 (2), pp. 198-203.

Deckha, M. (2011). Pain as Culture: A Postcolonial Feminist Approach to S/M and Women's Agency.

Sexualities, 14 (2), pp. 129-150.

Denborough, D. (1996). 'Power and Partnership': Challenging the Sexual Construction of Schooling. In

L. Laskey & C. Beavis (Eds.), Schooling and Sexualities: Teaching for a Positive Sexuality. Geelong, Australia: Centre for Education and Change, Deakin University.

Fahs, B. (2001). Dreaded 'Otherness': Heteronormative patrolling in women's body hair rebellions. Gender and Society, 25 (4), pp. 451-472.

Gravey, N., & Schmidt, N. (2011). 'Trauma of Rape' Discourse: A double-edged template for everyday understandings of the impact of rape? Violence Against Women, 17 (4), pp. 433-456.

Frye, M. (1983). The Politics of Reality: Essays in Feminist Theory. Freedom, CA: The Crossing Press. Grulich, A., De Visser, R., Smith, A., Rissel, C., & Richters, J. (2003). Sex in Australia: Homosexual experience and recent homosexual encounters among a representative sample of adults. Australian and New Zealand Journal of Public Health, 27 (2), pp. 146-154.

Gunning, I. R. (1991-1992). Arrogant Perception, World Travelling and Multicultural Feminism. Columbia Human Rights Law Review, 23, p. 189.

Harrison, L., Hillier, L., & Walsh, J. (1996). Teaching for a Positive Sexuality: Sounds Good, but What about Fear, Embarrassment, Risk and the 'Forbidden' Discourse of Desire? In L. Laskey & C. Beavis (Eds.), Schooling and sexualities: Teaching for a positive sexuality. Geelong, Australia: Centre for Education and Change, Deakin University.

Heath, M. (2005). Encounters with the Volcano: Strategies for emotional management in teaching the law of rape. *Law Teacher: The International Journal of Legal Education*, 39 (2), p. 129.

Hickman, S., & Muehlenhard, C. (1999). 'By the Semi-Mystical Appearance of a Condom': How Young Women and Men Communicate Sexual Consent in Heterosexual Situations. *Journal of Sex Research*, 36 (3), p. 258.

Hollibaugh, A. (2000). *My dangerous desires: A queer girl dreaming her way home*. Durham, NC: Duke University Press.

Lugones, M. (1987). Playfulness, 'World'-Travelling, and Loving Perception. *Hypatia*, 2 (2), pp. 3–19.

Mulligan, E., & Heath, M. (2007). Seeking Open Minded Doctors: How women who identify as bisexual, queer or lesbian seek quality care. *Australian Family Physician*, 36 (6), 469–471.

Rissel, C. E., Richters, J., & Grulich, A. E. (2003a). Sex in Australia: First experiences of vaginal intercourse and oral sex among a representative sample of adults. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 27 (2), pp. 131-137.

Rissel, C. E., Richters, J., Grulich, A. E., de Visser, R. O., & Smith, A. M. A. (2003b). Sex in Australia: Attitudes toward sex in a representative sample of adults. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 27 (2), pp. 118-123.

Rubin, G. (1989 [1984]). Thinking Sex: Notes for a radical theory of the politics of sexuality. In C. S. Vance (Ed.), *Pleasure and danger: Exploring female sexuality* (pp. 267–319). London, UK: Pandora.

Shepard, B. (2010) Bridging the Divide Between Queer Theory and Anarchism. *Sexualities*, 13 (4), 511–526.

Smith, A., Rissel, C., Richters, J., Grulich, A., & de Visser, R. (2003). Sex in Australia: Sexual Identity, Sexual Attraction and Sexual Experience among a Representative Sample of Adults. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 27 (2), pp. 138- 145.

Vance, C. S. (Ed.) (1989). *Pleasure and danger: Exploring female sexuality*. New York, NY: Pandora.

Weiss, K. (2010). Too Ashamed to Report: Deconstructing the shame of sexual victimization. *Feminist Criminology*, 5, pp.286–310.

White, C. (2010). Personal communication.